

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS
SPRENDIMAS

**DĖL PUBLIKACIJOSE „GYVENIMAS UŽ TVOROS: BŪDAI SUSIVEIKTI NAMĄ“
(„LIETUVOS ŽINIOS“, 2008-11-25, NR. 267/12199), „OPERA NE UŽ TRIS
SKATIKUS“ („LIETUVOS ŽINIOS“, 2009-01-05, NR. 2/12229), „G. KĖVIŠO SOLO
BE ORKESTRO“ („BALSAS.LT SAVAITĖ, 2009 M. SAUSIO 12–18 D., NR. 2/8) IR
TELEVIZIJOS LAIDOJE „PASKUTINĖ INSTANCIJA“ (LNK, 2009-01-05)
PASKELBTOS INFORMACIJOS**

2009 m. gegužės 4 d. Nr. SPR-29
Vilnius

Š. m. sausio 28 d. žurnalistų etikos inspektorius gavo pareiškėjo Gintauto Kėvišo skundą dėl publikacijose „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199), „Opera ne už tris skatikus“ („Lietuvos žinios“, 2009-01-05, Nr. 2/12229), „G. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) ir televizijos laidoje „Paskutinė instancija“ (LNK, 2009-01-05) paskelbtos informacijos. Pareiškėjas skunde nurodė, kad minėtose publikacijose ir televizijos laidoje jų autorė žurnalistė Rūta Grinevičiūtė paskelbė nepagrįstus, tikrovės neatitinkančius bei pareiškėjo garbę ir orumą žeminančius teiginius. Pareiškėjo įsitikinimu, žurnalistė R. Grinevičiūtė bei viešosios informacijos rengėjai nesilaikė įstatymuose ir kituose teisės aktuose jiems numatytų reikalavimų atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, skleisti teisingą ir tikslią informaciją, pažeidė pagrindinius visuomenės informavimo principus, savo veikloje nesivadovavo pagarbos žmogui principu, taip pat pažeidė profesinės etikos normas. Pareiškėjas prašo: 1) išnagrinėti jo skundą; 2) nustatyti LNK televizijos laidoje „Paskutinė instancija“ paskelbta informacija padarytus Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso ir kitų teisės aktų pažeidimus, dėl jų įspėti LNK televiziją ir žurnalistę Rūtą Grinevičiūtę; 3) nustatyti dienraščio „Lietuvos žinios“ publikacijose „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) ir „Opera ne už tris skatikus“ („Lietuvos žinios“, 2009-01-05, Nr. 2/12229) paskelbta informacija padarytus Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso ir kitų teisės aktų pažeidimus, dėl jų įspėti dienraščio „Lietuvos žinios“ leidėją UAB „Lietuvos žinios“ ir žurnalistę Rūtą Grinevičiūtę; 4) nustatyti savaitraščio „Balsas.lt Savaitė“ publikacijoje „G. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė“, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) paskelbta informacija padarytus Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso ir kitų teisės aktų pažeidimus, dėl jų įspėti savaitraščio „Balsas.lt Savaitė“ leidėją UAB „Balsas.lt“ ir žurnalistę Rūtą Grinevičiūtę; 5) reikalauti, kad LNK televizija, dienraštis „Lietuvos žinios“ ir savaitraštis „Balsas.lt Savaitė“ paneigtų apie pareiškėją paskleistus teiginius, kurie neatitinka tikrovės ir žemina jo garbę ir orumą; 6) priimtą sprendimą paskelbti įstatymų nustatyta tvarka.

Š. m. vasario 27 d. žurnalistų etikos inspektorius gavo pareiškėjo skundo papildymą, kuriame nurodoma, jog 2009-02-18 Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisija priėmė išvadą „Dėl Seimo narių atlikto patikrinimo Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre“ Nr. 101-I-9.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo G. Kėvišo skundo dalyką ir pagrindą bei Visuomenės informavimo įstatymo 46 straipsnio 4 dalies 2 punkte įtvirtintus Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos įgaliojimus, žurnalistų etikos inspektorius persiuntė pareiškėjo skundą dalyje dėl galimų Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimų komisijai nagrinėti pagal kompetenciją. Žurnalistų etikos inspektorius pareiškėjo skundą išnagrinėjo Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų laikymosi požiūriu.

Tirdamas pareiškėjo skundą, žurnalistų etikos inspektorius raštu kreipėsi į UAB „Lietuvos žinios“ generalinį direktorių ir vyriausiąjį redaktorių Valdą Vasiliauską, savaitraščio „Balsas.lt Savaitė“ vyriausiąjį redaktorių Arūną Brazauską ir UAB „Laisvas ir

nepriklausomas kanalas“ generalinę direktorę Zitą Sarakienę, prašydamas paaiškinti ginčo objektu esančiuose teiginiuose paskelbtos informacijos atitikimą tikrovei įrodančias aplinkybes bei pateikti viešosios informacijos rengėjų poziciją dėl susidariusios situacijos. Visų trijų viešosios informacijos rengėjų paaiškinimai buvo gauti.

UAB „Lietuvos žinios“ generalinis direktorius – vyriausiasis redaktorius Valdas Vasiliauskas paaiškino patvirtino, kad laikraštyje „Lietuvos žinios“ tikrai buvo atspausdintos skundžiamos publikacijos. V. Vasiliauskas nurodė, kad šių publikacijų autorė – žurnalistė Rūta Grinevičiūtė nėra UAB „Lietuvos žinios“ darbuotoja. Pasak V. Vasiliausko, pareiškėjo skunde išdėstyti duomenys yra gauti publikacijos autorei atlikus žurnalistinį tyrimą ruošiant LNK laidą „Paskutinė instancija“. V. Vasiliausko manymu, tikėtina, kad R. Grinevičiūtės žinių šaltinis yra šios laidos žurnalistų kolektyvo tyrimo rezultatas. V. Vasiliauskas nurodė, kad ši laida buvo demonstruojama viešai LNK, o dienraštyje išdėstyti R. Grinevičiūtės teiginiai idealiai atitinka laidos teiginius. V. Vasiliausko teigimu, UAB „Lietuvos žinios“ jokių papildomų duomenų nerinko ir nespausdino, todėl paskelbtos informacijos atitikimą tikrovei įrodančias aplinkybes turėtų pateikti juos surinkę ir pateikę asmenys.

Leidinio „Balsas.lt Savaitė“ vyriausiasis redaktorius Arūnas Brazauskas paaiškino pažymėjo, kad esminė spaudos funkcija demokratinėje visuomenėje ir jos pareiga yra pateikti informaciją bei idėjas visais viešojo intereso klausimais. Vyriausiasis redaktorius nurodė, kad spausdindami publikacijas apie viešuosius asmenis remiasi Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis. A. Brazauskas pažymėjo, kad minėto įstatymo 14 straipsnis leidžia skelbti informaciją apie viešojo asmens privatų gyvenimą be jo sutikimo, jeigu ši informacija atskleidžia visuomeninę reikšmę turinčias privataus šio asmens gyvenimo aplinkybes ar asmenines savybes. Pasak vyriausiojo redaktoriaus, publikacijos „G. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) tikslas jokia būdu nebuvo pažeminti pareiškėjo garbę ir orumą. A. Brazauskas pabrėžė, kad pareiškėjas G. Kėvišas yra valstybės politikas, todėl jis atitinka Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnyje apibrėžtą viešojo asmens sąvoką (t. y. „valstybės politikas, teisėjas, valstybės ar savivaldybės pareigūnas, politinės partijos ir (ar) asociacijos vadovas, kuris dėl einamų pareigų arba savo darbo pobūdžio nuolat dalyvauja valstybinėje ar visuomeninėje veikloje, arba kitas asmuo, jeigu jis turi viešojo administravimo įgaliojimus ar administruoja viešųjų paslaugų teikimą arba jeigu jo nuolatinė veikla turi reikšmės viešiesiems reikalams“). Pasak vyriausiojo redaktoriaus, iš publikacijos turinio matyti, kad ja siekiama informuoti visuomenę apie Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro vadovo vykdomą galimai neskaidrią veiklą, kuri verta pastovaus visuomenės dėmesio. Todėl, A. Brazausko teigimu, visos publikacijoje pateiktos informacijos skleidimas atitinka teisėtą ir pagrįstą visuomenės interesą tokią informaciją žinoti (Civilinio kodekso 2.23 straipsnio 3 dalis).

Vyriausiasis redaktorius A. Brazauskas pateikė paaiškinimus dėl konkrečių ginčo objektu esančių teiginių. Dėl frazės „Abonentas Nr. 4“ A. Brazauskas nurodė, jog publikacijoje buvo paaiškinta, kad G. Kėvišas yra įrašytas 4-uoju numeriu „Abonentu“ vadinamo A. Zuoko rinkimų sąrašė. A. Brazauskas nurodė, kad pateikdama citatą „Jūs esate molis, iš kurio aš darau pinigus!“ publikacijos autorė rėmėsi konkrečių Nacionalinio operos ir baleto teatro darbuotojų liudijimais, viešai parodytais LNK televizijos laidoje „Paskutinė instancija“. Vyriausiojo redaktoriaus teigimu, liudijimas yra rašytinis, bet juos pateikę asmenys, vengdami keršto, prašė garantuoti anonimiškumą, kas yra žurnalisto pareiga, remiantis Žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksu.

Vyriausiasis redaktorius paaiškino, kad pateikdama frazę „G. Kėvišo aistros brangiems automobiliams“ publikacijos autorė rėmėsi policijos pareigūnų pateikta informacija iš Vidaus reikalų ministerijos duomenų bazės apie G. Kėvišo padarytus Kelių eismo taisyklių pažeidimus. Šia fraze vaizdingai pateikiama informacija apie tai, kokį automobilį vairuodamas pareiškėjas padarė Kelių eismo taisyklių pažeidimus. Tokia informacija, pasak

A. Brazausko, yra visiškai vieša, atitinka tikrovę ir yra paremta oficialių šaltinių pateikta informacija.

Vyriausiasis redaktorius nurodė, kad teiginys „Alga tai ubagiška“ yra autorės metaforiškai pateiktas vertinimas, pagrįstas G. Kėvišo kaip valstybės politiko kelis metus iš eilės deklaruotu turtu ir pajamomis. Ši informacija, A. Brazausko teigimu, viešai prieinama Vyriausiosios rinkimų komisijos tinklapyje.

Teiginys „Popieriuje G. Kėvišas skurdžius“, pasak A. Brazausko, yra hiperbolė, grindžiama oficialios algos (apie 7000 litų be mokesčių) ir sukaupto turto vaizdingu palyginimu.

Vyriausiasis redaktorius paaiškino, kad teiginys „Namas Lauruose ėmė sparčiai kilti, kai Kirkilo Vyriausybė užpylė Operos ir baletu teatrą pinigais“ yra paremtas LNK televizijos laidos „Paskutinė instancija“ vaizdo juostoje užfiksuotu faktu, kad neseniai nupirkto sklypo, jo statybų pradžia ir pabaigtuvės, laidoje viešai parodytais duomenimis, sutapo su Lietuvos nacionalinio operos ir baletu teatro scenos daliniu paremontavimu už 36 milijonus litų.

Vyriausiasis redaktorius A. Brazauskas paaiškino, kad publikacijoje minėta informacija apie sutartis dėl Lietuvos nacionalinio operos ir baletu teatro remonto yra pagrįsta Lietuvos Respublikos Seimo narių – A. Stancikienės ir K. Uokos – viešais nusistebėjimais, kad remonto pagrįstumui įvertinti nebuvo sudaryta įprastinė valstybinė komisija.

A. Brazauskas paaiškino, kad teiginys „Kelia minčių dėl otkato“ yra tik autorės prielaida, galima versija, kurios jokių būdu negalima vertinti kaip kaltinimo. Tai, pasak vyriausiojo redaktoriaus, tik autorės pasvarstymai, kurie nėra nei garbė, nei orumą žeminantys.

Teiginiai „Maudėsi pinigų jūroje“, „Radai pinigų direktoriaus namui“ ir paskaičiavimai, kad nesutampa gauti ir išleisti pinigai, pasak A. Brazausko, yra pagrįsti Seimo narių ir visuomenės atstovų citatomis.

Vyriausiasis redaktorius pažymėjo, kad publikacijos dalyje, kurioje kalbama apie „Valentino Proczinskio pinigų plovimo schemą“ nėra minima pareiškėjo G. Kėvišo pavardė, o teiginys „Pasirašo, išvažiuoja, o skirtumas investuojamas į nekilnojamą turtą“ yra tik bendras pasvarstymas, kuriame G. Kėvišas neminimas.

Vyriausiasis redaktorius paaiškino, kad apie L. Balčiūną ir I. Milkevičiūtę pateikti faktai yra paremti Lietuvos nacionalinio operos ir baletu teatro pateiktu repertuaru.

Vyriausiasis redaktorius A. Brazauskas pažymėjo, kad atsizvelgiant į tai, kas aukščiau pasakyta, jokių būdu negali sutikti su pareiškėjo skunde išsakyta nuomone, jog duomenys ir informacija publikacijoje yra nepagrįsti, neatitinkantys tikrovės ar žeminantys garbę ir orumą. Pabrėžė, kad autorė nepažeidė jokių Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatų, nes atidžiai ir rūpestingai patikrino faktus, atskleidė teisingą ir tikslią informaciją, nepažeidė jokių visuomenės informavimo principų. A. Brazausko teigimu, publikacijoje kūrybiškai, t. y. vaizdingomis frazėmis ir metaforomis yra atskleidžiamas pareiškėjo – viešojo asmens – galimai nesąžiningos politinės veiklos pobūdis. A. Brazauskas paaiškino, kad aukščiau nurodė argumentus, jog publikacijoje nepateikė jokių melagingų duomenų ar informacijos, kuri nebūtų viešai prieinama visai visuomenei, todėl jokių būdu negalėjo pažeisti ir nepažeidė pareiškėjo garbės ir orumo. Vyriausiasis redaktorius nurodė, kad gali tvirtai pripažinti, jog nepažeidė Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatų, nes gerbia žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, skelbia tiksliai, teisingas žinias bei įvairias nuomones.

Vyriausiojo redaktoriaus A. Brazausko nuomone, publikacijoje „K. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) nebuvo pažeistos Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso ar Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos bei juose įtvirtinti visuomenės informavimo principai, nebuvo pažeminta pareiškėjo garbė ir orumas, todėl pareiškėjo skundas yra nepagrįstas.

Teikdama paaiškinimus dėl televizijos laidoje „Paskutinė instancija“ (LNK, 2009-01-05) paskelbtos informacijos, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinė direktorė Zita Sarakienė pažymėjo, kad Visuomenės informavimo įstatymo 54 straipsnio 1 dalies 7

punktas numato, jog viešosios informacijos rengėjas ir (ar) viešosios informacijos skleidėjas neatsako už tikrovės neatitinkančios informacijos paskleidimą, jeigu ji buvo pateikta kaip nuomonė, komentaras ar vertinimas. Visi televizijos laidos vedėjos išsakyti teiginiai, pasak generalinės direktorės, vertintini kaip abstrahuotai ir glaustai pateikiama iš televizijos laidoje kalbėjusių asmenų pateiktų faktų bei kitos sutrinktos medžiagos akivaizdžiai išplaukianti informacija.

Transliuotojo generalinė direktorė paaiškino, kad teiginiai „<...> bankai skolina šiam žmogui daugiau negu jis gali atiduoti. Jis važinėja pačiais prabangiausiais automobiliais ir visai netrukus ketina apsigyventi pačiame brangiausiame sostinės rajone“, „<...> pogrindžio milijonierius, tik jau pradėjęs išlaidauti“ pateikti remiantis tuo, jog ponas G. Kėvišas kaip Vilniaus savivaldybės narys, deklaruoja savo turtą ir pajamas. Pasak Z. Sarakienės, laidoje yra pateiktas skaičiavimas, kuris rodo, kad pagal tai, kokia paimta paskola ir kokias G. Kėvišas turi nuolatinės darbo pajamas, atsiranda neatitikimas, tarp paskolos dydžio ir minėtų pajamų. Transliuotojo vadovės teigimu, aritmetiškai paskaičiavus, per mėnesį G. Kėvišas turėtų bankui mokėti per 20 000 Lt, o Kultūros ministerijos duomenimis, jo atlyginimas yra apie 7000 Lt.

Z. Sarakienė nurodė, kad teiginys „Statytojas, mūsų žiniomis, yra mus dominantis ponas, ponas Kėvišas, su kurio pinigine jau senokai vyksta stebuklai“ yra televizijos laidos vedėjos nuomonė, paremta aukščiau nurodytais teiginiais.

Transliuotojo vadovė paaiškino, kad teiginiai „Be baigiamo statyti rūmelio už šios tvoros, ponas dar garsėja potraukiu brangiems automobiliams. Mūsų žiniomis, jo garažuose buvo vietos ir „Porsche“, ir šiam prabangiam džipui už maždaug 200 tūkstančių, dar buvo „Jaguaras“ paskelbti remiantis duomenimis, gautais iš policijos, kuriuose užfiksuoti G. Kėvišo Kelių eismo taisyklių pažeidimai, vairuojant prabangius automobilius. Z. Sarakienė nurodė, kad namas sostinės Laurų kvartale, kuris yra laikomas vienu brangiausių Lietuvoje, yra G. Kėvišo, kaip viešo asmens, deklaracijose.

Generalinė direktorė pažymėjo, kad teiginys „<...> baikime tos pono Kėvišo statybvietsės, dėl kurios liko stovėti neteisėta Laurų tvora apžiūrą. Mes žinome, kad jo turtai kažkur čia, apsupti neteisėtai atitverto valstybinės reikšmės miško“ išsakytas apie statinį, kuris šiuo metu jau yra nugriautas.

Z. Sarakienė paaiškino, kad ginčo teiginiai „Pirma versija – netvarka valdiškoje kasoje <...> antra versija – savų artistų skurdinimas ir dalybos su atvykėliais <...> trečia versija – statybos“, „<...> esą pinigai tokiam turtui buvo uždirtbti perpardavinėjant Lietuvos arba su Lietuvos artistais daugiausia už Lietuvos valstybės pinigus muzikavusius pasaulinio garso menininkus“ yra nuomonė, susidariusi remiantis paties G. Kėvišo interviu ankstesnėse televizijos laidose „Paskutinė instancija“, kuriose jis sakė, jog, esą, būdamas valstybinio teatro vadovas turi teisę užsiimti privataus impresarijaus veikla. Transliuotojo vadovė taip pat pažymėjo, jog kūrybinė grupė disponuoja G. Kėvišo pasirašytais kontraktais su Lietuvos artistais dėl jų komercinių gastrolių.

Pasak transliuotojo vadovės Z. Sarakienės, teiginys „<...> o tada vilko dalis atitenka asmeniškai pono Kėvišo ir kitų į jį panašių <...>“ paskelbtas remiantis S. Sondeckio, A. Žigaitytės interviu, kurie plačiai cituojami televizijos laidoje.

Z. Sarakienė nurodė, kad ginčo teiginiais „<...> iš pradžių Lietuvos artistų uždarbiai sumažinami žemiau skurdo ribos“, „Atvykėliai pasirenkami ne konkursuose, o per asmenines pažintis. Uždarbiai išpučiami iki mistiškų 240 tūkstančių, 500 tūkstančių litų už valandos pasirodymą. Gavėjas pasirašo už gautus pinigus, o tas, kuris parūpino tokį honorarą, gauna jo dalį“, „<...> gal kad nereikėtų keisti labai patogios sistemos. Juk mokesčių inspekcija nestovi teatre per kiekvieną spektaklį ir bilietų neskaičiuoja“, „Ir kitus žmones, kurie galėjo tapti liudininkais, metė iš darbo“, „Ten jie pinigus dalindavosi, būdavo rojaus kampelis“ aiškinama bendra sistema, kaip dirbtinai padidindamos kultūrinių renginių, finansuojamų iš valstybės biudžeto, sąmatos. Transliuotojo vadovė pažymėjo, jog Generalinė prokuratūra pradėjo ikiteisminius tyrimus dėl valstybės lėšų iššvaistymo stambiu mastu. Vienas objektas, pasak Z.

Sarakienės, yra G. Kėvišo vadovaujamas teatras, kitas – viešoji įstaiga „Vilnius – Europos kultūros sostinė“. Z. Sarakienės teigimu, Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras figūruoja abejuose tyrimuose.

Transliuotojo vadovė paaiškino, kad ginčo teiginys „O daug yra žmonių, su kuriais va taip susidorota? Pakankamai“ yra televizijos laidoje kalbėjusio V. Lukočiaus citata.

Teiginys „Tuose ponios Irenos segtuvuose, mūsų galva, baudžiamosios bylos medžiaga“, pasak Z. Sarakienės, yra televizijos laidos vedėjos komentaras, nuomonė, pagrįsta televizijos laidoje cituojamos buvusios Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro darbuotojos pateiktais faktais ir dokumentais.

Transliuotojo vadovė nurodė, kad teiginys „Šią ponią išvijo iš teatro, apkaltinę žmogžudyste“ paremtas pačios ponios Irenos pasakojimu, kurio subjektas nėra G. Kėvišas.

Z. Sarakienė paaiškino, kad teiginys „<...> matai, Rūta, ir suradai pinigų direktoriaus namui Lauruose <...>“ grindžiamas autentiška vieno iš laidos pašnekovų replika, kuri laidoje pateikiama kaip to asmens nuomonė.

Transliuotojo vadovė nurodė, kad ginčo teiginys „Pinigai buvo gauti uždarais keliais, uždarais keliais ir išnaudota <...>“ grindžiamas Seimo nario K. Uokos citata.

Generalinė direktorė Z. Sarakienė paaiškino, kad ginčo teiginys „Ponas Kėvišas turi stogą, jį gynė AMB, o dabar už jo – Abonentas. Susidorojama su tais, kurie mėgina priešintis“ paremtas informacija, kurią televizijos laidoje išsamiai pateikia prof. S. Sondeckis, kurio orkestras – Lietuvos kamerinis orkestras – buvo sunaikintas, kai jis viešai ir Valstybės kontrolei dokumentavo išlaidavimą ir išeikvojimus G. Kėvišo vadovautoje Nacionalinėje filharmonijoje. Z. Sarakienės teigimu, orkestrą sunaikino A. M. Brazauskas savo potvarkiu, kuris laidoje įvardintas inicialais. Pasak generalinės direktorės, „Abonento“ (žiniasklaidoje taip dažnai pavadinamas A. Zuokas) parama išryškėja daugelyje G. Kėvišo veiklos epizodų, o pastaruoju metu, kai „Siemens“ arena, kurią valdo vadinamojo „Abonento“ proteguojama bendrovė „RUBICON GROUP“ (tokie duomenys nušviečiami žiniasklaidoje), apmoka Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro privatų auditą, kuriuo mėginama atsikirsti Generalinės prokuratūros įtarimams dėl valstybės lėšų išeikvojimo stambiu mastu.

Transliuotojo vadovė pažymėjo, kad LR civilinio kodekso 2.24 straipsnio 5 dalyje nurodyta, jog visuomenės informavimo priemonė, paskleidusi asmens reputaciją žeminančius ir tikrovės neatitinkančius duomenis, privalo atlyginti asmeniui padarytą turtinę ir neturtinę žalą tik tais atvejais, kai ji žinojo ar turėjo žinoti, jog paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, taip pat kai tuos duomenis paskelbė jos darbuotojai ar duomenys paskleisti anonimiškai, o visuomenės informavimo priemonė atsisako nurodyti tuos duomenis paskleidusį asmenį. Visais kitais atvejais turtinę ir neturtinę žalą privalo atlyginti duomenis paskleidęs asmuo ir jo veikla. LNK televizija, pasak Z. Sarakienės, nėra atsakinga už teiginius, kuriuos neanonimiškai televizijos laidoje paskleidė LNK televizijos darbuotojais nesantys asmenys. Transliuotojo vadovės teigimu, abejoti teiginių atitikimu tikrovei pagrindo televizijos laidos rengėjai neturėjo.

Transliuotojo vadovės įsitikinimu, dėl visų aukščiau išvardintų priežasčių negali būti pripažįstama, jog LNK televizija pažeidė G. Kėvišo teises.

Žurnalistų etikos inspektorius pažymi, kad asmens garbė ir orumas yra ginami, kai nustatoma šių faktinių aplinkybių visuma: 1) žinių paskleidimo faktas; 2) faktas, jog paskleistos žinios yra apie pareiškėją; 3) faktas, jog paskleistos žinios žemina asmens garbę ir orumą; 4) faktas, jog paskleistos žinios neatitinka tikrovės. Pažymėtina, kad žeminančia žmogaus garbę ir orumą žinia laikoma tikrovės neatitinkanti, diskredituojanti asmenį informacija, kurioje teigiama apie asmens padarytą teisės, moralės ar paprotinių normų pažeidimą, negarbingą poelgį, netinkamą elgesį buityje, šeimoje, viešajame gyvenime, nesąžiningą visuomeninę, komercinę veiklą ir pan.

Kiekvienu atveju yra būtina atriboti žinių nuo nuomonės, nes asmens teisės yra ginamos, kai apie asmenį yra paskleidžiamos jo garbę ir orumą žeminančios ir tikrovės neatitinkančios žinios. Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 33 dalyje nustatyta,

kad nuomonė – tai visuomenės informavimo priemonėse skelbiamas požiūris, nusimanymas, nuovoka, supratimas, mintys arba komentarai apie bendro pobūdžio idėjas, faktų ir duomenų, reiškinų ar įvykių vertinimai, išvados ar pastabos apie žinias, susijusias su tikrais įvykiais. Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 69 dalis nustato, jog žinia – tai visuomenės informavimo priemonėse skelbiamas faktas ar tikri (teisingi) duomenys.

Išnagrinėjęs pareiškėjo skundą Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų laikymosi požiūriu, žurnalistų etikos inspektorius

n u s t a t ė:

pareiškėjas, būdamas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys, atitinka viešojo asmens kriterijus. Tai sąlygoja, kad jis gali tikėtis nuolatinio padidinto žiniasklaidos dėmesio. Viešojo ir privataus asmens garbės ir orumo gynimo ribos skiriasi. Dėl viešojo asmens statuso pareiškėjas gali būti labiau komentuojamas ir kritikuojamas. Pažymėtina, kad viešasis asmuo įvairioms nuomonėms apie su juo susijusius duomenis turi būti atlaidesnis ir nuosaikiau jas vertinti. Viešasis asmuo turi toleruoti apie jį paskelbtą, nors ir nevisiškai tikslią informaciją ar nuomonę, nors ji būtų išreikšta pakankamai agresyviai ar kandžiai, turi rodyti didesnę pakantumą žiniasklaidoje reiškiamaoms nuostatoms ar žinioms. Politikams priimtinos kritikos ribos yra gerokai platesnės nei privatiems asmenims. Politikų atžvilgiu neišvengiama žurnalistų ir visuomenės atidi analizė, detalai vertinanti kiekvieną jų žodį ar poelgį, todėl jie turėtų demonstruoti didesnę tolerancijos laipsnį. Kalbant apie viešuosius asmenis iš žiniasklaidos negalima reikalauti absoliutaus informacijos tikslumo, o tik galima reikalauti elgtis sąžiningai, t.y. sąmoningai neiškraipyti ar nutylėti informacijos, siekiant įžeisti ar pažeminti asmenį, nes tai reikštų piktnaudžiavimą skleisti informaciją ir šios teisės ribų peržengimą.

Pareiškėjo skundą papildanti 2009-02-18 Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos priimta išvada „Dėl Seimo narių atlikto patikrinimo Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre“ Nr. 101-I-9 dėl Seimo narių A. Stancikienės ir K. Uokos veiksmų atliekant teatro rekonstrukcijos darbų patikrinimą žurnalistų etikos inspektoriaus atliekamam pareiškėjo skundo tyrimui yra nereikšminga. Žurnalistų etikos inspektorius vertina visuomenės informavimo priemonėse paskelbtos informacijos atitikimą Visuomenės informavimo įstatymo reikalavimams. Lietuvos Respublikos Seimo narių veiksmų vertinimas Lietuvos Respublikos Seimo statuto nuostatų laikymosi požiūriu nedaro įtakos vertinant viešosios informacijos rengėjų veiksmus informuojant visuomenę. Žiniasklaidai keliamas uždavinys informuoti visuomenę apie jai svarbius, aktualius dalykus. Taip pat ir visuomenė turi teisę tokią informaciją gauti. Visuomenė yra suinteresuota žinoti apie Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro rekonstrukcijai skirtų biudžeto lėšų naudojimą, tai yra aktualus visuomenės gyvenimo klausimas, todėl yra viešasis interesas, kad tokio pobūdžio informacija pasiektų visuomenę.

Taip pat pažymėtina, kad iš minėtos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos išvados Nr. 101-I-9 rezoliucinėje dalyje pateiktų balsavimo rezultatų (už – 5, prieš – 0, susilaikė – 5) nėra aišku, kokį sprendimą komisija priėmė. Dėl aptartų priežasčių minėtoji Seimo Etikos ir procedūrų komisijos išvada pareiškėjo skundo tyrimo rezultatams įtakos neturi.

I. Dėl publikacijoje „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) paskelbtos informacijos vertinimo.

Žurnalistų etikos inspektorius, įvertinęs pateiktą UAB „Lietuvos žinios“ generalinio direktoriaus – vyriausiojo redaktoriaus V. Vasiliausko paaiškinimą, jį laiko nepagrįstu. Visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 7 dalyje yra suformuluota pareiga kiekvienam viešosios informacijos rengėjui ar jo dalyviui paskirti asmenį (vyriausiąjį redaktorių, redaktorių, laidos vedėją), kuris atsako už visuomenės informavimo priemonės turinį. Ši teisės norma įtvirtina tiesioginės atsakomybės už turinį principą ir reikalauja, kad kiekviena visuomenės informavimo priemonė turėtų aiškiai išskirtą asmenį, kuriam pavedama šaltinių pateikiamos informacijos redagavimo bei sprendimo dėl visuomenės informavimo priemonės turinio teisė. Todėl darytina išvada, kad vyriausiasis redaktorius yra subjektas,

kuriam tenka atsakomybė už visuomenės informavimo priemonės turinio atitikimą įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams nepaisant to, kad jis pats nerinko medžiagos publikacijoms ir nėra jų autorius. Vyriausiasis redaktorius yra asmuo, kuris vadovauja leidiniui ir patvirtina jo turinį (Žurnalistikos enciklopedija, Vilnius, leidykla „Pradai“, 1997, 422 psl.). V. Vasiliauskas yra ne tik viešosios informacijos rengėjo UAB „Lietuvos žinios“ vadovas, tačiau ir laikraščio „Lietuvos žinios“ vyriausiasis redaktorius. Todėl V. Vasiliauskas, būdamas už laikraščio „Lietuvos žinios“ turinį atsakingu asmeniu, o ne skundžiamų publikacijų autorė R. Grinevičiūtė, turi žurnalistų etikos inspektoriui pateikti informaciją ir paaiškinimus, reikalingus skundų dėl galimo jo redaguojamos visuomenės informavimo priemonės turinio neatitikimo teisės aktų reikalavimams išnagrinėjimui. Šiuo konkrečiu atveju V. Vasiliauskas inspektoriaus prašomos pareiškėjo G. Kėvišo skundo nagrinėjimui reikalingos informacijos nepateikė.

Pažymėtina, kad V. Vasiliausko argumentas, jog dienraštyje išdėstyti R. Grinevičiūtės teiginiai idealiai atitinka televizijos laidos „Paskutinė instancija“ teiginius, yra nepagrįstas. Peržiūrėjus televizijos laidą „Paskutinė instancija“ (LNK, 2009-01-05), akivaizdu, kad joje paskelbti teiginiai nei idealiai, nei pažodžiui neatitinka pareiškėjo skundžiamų publikacijų „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) bei „Opera ne už tris skatikus“ („Lietuvos žinios“, 2009-01-05, Nr. 2/12229) teiginių, nesutampa jų turinys, jie neadekvatūs, todėl vertintini atskirai.

Ginčo objektu esantis teiginys „<...> nustekentos Lietuvos kultūros kietoji rankelė – Gintautas Kėvišas“ yra literatūrinės išraiškos priemonėmis (metafora, palyginimu) išreikšta viešosios informacijos rengėjo subjektyvi nuomonė. Nuomonei, skirtingai nei žiniai, tiesos kriterijus netaikomas. Pareikšta nuomonė niekinamosios, menkinamosios reikšmės neturi. Žiniasklaidos priemonės, turėdamos tam tikrą interpretavimo laisvę ir siekdamos paryškinti atitinkamus aspektus ar sustiprinti įspūdį skaitytojui, gali naudoti meninės (literatūrinės) raiškos priemones.

Ginčo objektu esančiame teiginyje „Valstybės kontrolė buvo užčiuopusi įvairiausių esą šio žmogaus ir jo kolegų pavaldinių pinigavimosi būdus. Tarkime, buvo kilę įtarimų apie tarpinę buhalteriją už Lietuvos ribų, per kurią buvo „perplaunamos“ už lietuvių menininkų pasirodymus užsienyje gaunamos lėšos“ yra paskelbti faktinio pobūdžio duomenys, t. y. žinia, kad Valstybės kontrolė įtarė pareiškėją padarius baudžiamosios teisės draudžiamą pažeidimą, atlikus nesažiningą finansinę veiklą. Nors nagrinėjamame teiginyje nepasakyta, ar įtarimai pasitvirtino, tačiau jau vien žinios apie įtarimus padarius teisės pažeidimą viešas paskelbimas diskredituoja asmenį, kuriam jie adresuoti, vaizduoja jį neigiamu aspektu, todėl tokia žinia apie netinkamą asmens, šiuo atveju, pareiškėjo elgesį, yra žeminančio pobūdžio. Viešosios informacijos rengėjui tenka pareiga įrodyti, kad jo paskleisti duomenys atitinka tikrovę. Nagrinėjamu atveju viešosios informacijos rengėjas – UAB „Lietuvos žinios“ jokių įrodymų ar paaiškinimų dėl skundžiamose publikacijose apie pareiškėją paskleistų žinių atitikimo tikrovei nepateikė. Tokiais atvejais preziumuojama, jog paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, kol juos paskleidęs asmuo neįrodo priešingai. Todėl darytina išvada, kad paskelbdamas nagrinėjamą teiginį viešosios informacijos rengėjas pažemino pareiškėjo garbę ir orumą.

Teiginyje „Dar buvo nustatytas atvejis, kai už įspūdingą užsienio gastrolieriaus honorarą, išmokėtą grynaisiais pinigais iš valstybinės koncertinės įstaigos kasos, pasirašė ne tas gastrolierius (jo parašas suklastotas), o pinigai iš kasos dingo“ skelbiama faktinio pobūdžio informacija, t. y. žinia apie pareiškėjo vadovaujamos įstaigos neteisėtas pinigines operacijas, dokumentų klastojimą. Paskleisti duomenys yra konstatuojamojo pobūdžio. Analizuojant visą publikacijos tekstą, kontekstą, pasisakymo aplinkybes, sakinio konstrukciją, matyti, kad iš nagrinėjamame teiginyje aprašyto nusikalstamo epizodo pareiškėjas turėjo materialinės naudos, t. y. „pinigavosi“. Todėl nagrinėjamame teiginyje paskleidus pareiškėją diskredituojančią žinią ir viešosios informacijos rengėjui neįrodžius jos atitikimo tikrovei, darytina išvada, kad buvo pažeminta pareiškėjo garbė ir orumas.

Ginčo teiginyje „Dar buvo liudininkų, kurie pasakojo, kad gastrolių organizatoriui jie turėdavę atiduoti liūto dalį savo honorarų. Žinoma, neoficialiai. Visa tai buvo žinoma ir FNNT, tačiau ji atsisakė tirti visas tas įtariamas aferas, nes... veiksmas vyko už Lietuvos sienos“ yra skelbiama faktinio pobūdžio informacija, t.y. žinia, kad pareiškėjas neteisėtai ėmė dalį artistų honorarų. Pareiškėjo veiksmai viešosios informacijos rengėjo įvardinti afera, patekusia į teisėsaugos institucijų, t. y. FNNT (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos), akiratį. Tokio pobūdžio informacijos apie asmenį viešas paskelbimas neabejotinai jį diskredituoja, rodo jo elgesio nepriimtumą, nesąžiningumą. Kadangi viešosios informacijos rengėjas, turėdamas pareigą įrodyti skelbiamos informacijos atitikimą tikrovei, to nepadarė, laikytina, kad nagrinėjamo teiginio paskelbimu buvo pažeminta pareiškėjo garbė ir orumas.

Teiginyje „G. Kėvišo namas Lauruose ėmė sparčiai kilti tuo pat metu, kai dosni socialdemokratų Vyriausybė davė jam 60 mln. litų teatro scenai remontuoti“ nėra informacijos apie pareiškėjo padarytą teisės, moralės ar paprotinių normų pažeidimą, negarbingą poelgį, nesąžiningą veiklą, todėl jo garbė ir orumas nagrinėjamo teiginiu pažeisti nebuvo.

Teiginio „G. Kėvišas gyrėsi, jog kitais, finansinės krizės metais, Vyriausybė jam skirs dar tiek pat milijonų litų teatro priestatui statyti. Tada tikriausiai iškils vila Prancūzijos Rivjeroje“ pirmasis sakinyje „G. Kėvišas gyrėsi, jog kitais, finansinės krizės metais, Vyriausybė jam skirs dar tiek pat milijonų litų teatro priestatui statyti“ neatskleidžia pareiškėjo elgesio nepriimtumą rodančių faktų, todėl jo garbės ir orumo vertinimo požiūriu yra neutrali informacija. Antrasis nagrinėjamo teiginio sakinyje „Tada tikriausiai iškils vila Prancūzijos Rivjeroje“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas. Pažymėtina, kad žiniasklaidos priemonės turi tam tikrą interpretavimo laisvę, o tai reiškia, kad jos perteikiama informacija gali būti nevisiškai tiksli dėl to, kad vartojamos literatūrinės išraiškos priemonės, perteikiami subjektyvūs asmenų įspūdžiai, vertinimai apie tam tikrus įvykius ar faktus.

Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas draudimas platinti dezinformaciją ir informaciją, šmeižiančią, įžeidžiančią žmogų, žeminančią jo garbę ir orumą. Ši nuostata suponuoja visuomenės informavimo priemonės atsakomybę, jeigu ji paskelbia tikrovės neatitinkančius ir asmens garbę ir orumą žeminančius duomenis. Asmuo, kuris naudojasi teise nevaržomai skleisti informaciją, privalo laikytis įstatymų nustatytų apribojimų, nepiktnaudžiauti informacijos laisve, įgyvendindamas šią teisę, neturi pažeisti ar varžyti kitų asmenų teisių. Nagrinėjamo atveju viešosios informacijos rengėjas, publikacijoje „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) paskelbdamas teiginius „Valstybės kontrolė buvo užčiuopusi įvairiausių esą šio žmogaus ir jo kolegų-pavaldinių pinigavimosi būdus. Tarkime, buvo kilę įtarimų apie tarpinę buhalteriją už Lietuvos ribų, per kurią buvo „perplaunamos“ už lietuvių menininkų pasirodymus užsienyje gaunamos lėšos“, „Dar buvo nustatytas atvejis, kai už išpuodingą užsienio gastrolieriaus honorarą, išmokėtą grynaisiais pinigais iš valstybinės koncertinės įstaigos kasos, pasirašė ne tas gastrolierius (jo parašas suklastotas), o pinigai iš kasos dingo“ ir „Dar buvo liudininkų, kurie pasakojo, kad gastrolių organizatoriui jie turėdavę atiduoti liūto dalį savo honorarų. Žinoma, neoficialiai. Visa tai buvo žinoma ir FNNT, tačiau ji atsisakė tirti visas tas įtariamas aferas, nes... veiksmas vyko už Lietuvos sienos“ šių reikalavimų nesilaikė. Todėl pareiškėjo skundas dalyje dėl publikacijoje „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) paskelbtos informacijos pripažįstamas iš dalies pagrįstu. Visuomenės informavimo priemonė, paskelbusi tikrovės neatitinkančią ir asmens garbę bei orumą žeminančią informaciją, privalo ją paneigti (Visuomenės informavimo įstatymo 15, 44 straipsniai).

II. Dėl publikacijoje „Opera ne už tris skatikus“ („Lietuvos žinios“, 2009-01-05, Nr. 2/12229) paskelbtos informacijos vertinimo.

Teiginio „Ant kitos svarstyklių lėkštės – 7000 litų popierinė valdiška alga, kurios niekaip neužtenka mūsų herojaus milijonieriškam gyvenimo būdai“ dalis „Ant kitos

svarstyklių lėkštės – 7000 litų popierinė valdiška alga“ yra žinia apie su darbo santykiais susijusias pareiškėjo pajamas. Tokio pobūdžio žinia pareiškėjo nediskredituoja ir neturi garbę ir orumą žeminančio pobūdžio. Nagrinėjamo teiginio dalis „<...> kurios niekaip neužtenka mūsų herojaus milijonieriškam gyvenimo būdui“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kadangi yra paskleista vertinamojo pobūdžio informacija, kuri negali būti patikrinta tiesos požiūriu.

Ginčo objektu esantis teiginys „LNK „Paskutinė instancija“ nusprendė įminti menkos valdiškos algos subrandinto milijonieriaus mįslę“ yra literatūrinės išraiškos priemonėmis išreikšta viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Nuomonei, skirtingai nei žiniai, tiesos kriterijus netaikomas. Atsižvelgiant į raiškos būdą ir formą, teise reikšti nuomonę nagrinėjamame teiginyje nepiktnaudžiauta.

Ginčo teiginys „Pirma versija – statybinė: prapuolė dalis nuo daugiau kaip 30 mln. litų, skirtų teatro scenai pagerinti. Antra – spekuliacinė: valstybės išlaikomų meno kolektyvų perpardavinėjimas užsienyje“ yra viešosios informacijos rengėjo subjektyvus požiūris, t. y. nuomonė. Kadangi faktas apie pareiškėjo namo statybos finansavimo šaltinius nėra visiškai aiškus, o gali būti įvairiai interpretuojamas, tai neigiamo turinio interpretacija nagrinėjamu atveju yra laikytina pareiškėjui nepalankia, kritiška nuomone. Atsižvelgiant į tai, kad kritiška nuomonė pareikšta viešojo asmens atžvilgiu, nelaikytina, kad buvo peržengtos teisės reikšti nuomonę ribos.

Teiginys „Nors šios versijos visiškai nedera su mūsų herojaus – aukštųjų menų vaidilutės – įvaizdžiu, visoms atsirado liudininkų, kurie tvirtino: „Jūs – teisingame kelyje!“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas. Atkreiptinas dėmesys, kad viešieji asmenys įvairioms apie juos reiškiamoms nuomonėms bei apibūdinimams turi būti atlaidesni ir vertinti juos nuosaikiau nei privatūs asmenys.

Ginčo teiginyje „Mūsų galva, G. Kėvišo skonį turėtų atitikti štai toks – žalvariu papuoštas, vieno aukšto, apkėtas išpūdingą žemės plotą... Su baltu židiniu, kuris dera prie balto rojalio“ yra išreikšta viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Tai yra subjektyvi, vertinamojo pobūdžio informacija, kuriai tiesos kriterijus netaikomas.

Teiginio „G. Kėvišas garsėja ypač prabangių modelių potraukiu. Jis sukiojo ir „Jaguar“, ir „Porsche“, ir džipo, kainuojančio maždaug 200 tūkst. litų, vairą“ pirmasis sakinytis „G. Kėvišas garsėja ypač prabangių modelių potraukiu“ yra subjektyvi viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kurios įrodymų pagalba patikrinti neįmanoma. Antrajame nagrinėjamo teiginio sakinyje „Jis sukiojo ir „Jaguar“, ir „Porsche“, ir džipo, kainuojančio maždaug 200 tūkst. litų, vairą“ nėra duomenų, kurie suteiktų neigiamą atspalvį pareiškėjo veiksams, todėl garbės ir orumo vertinimo požiūriu tai yra neutrali informacija.

Teiginys „Apskritai G. Kėvišo oficialią algą atitinka gal tik sargo nameliai. Ar tai reiškia, kad yra dar neoficiali ir nevaldiška algos?“ yra vertinamojo pobūdžio viešosios informacijos rengėjo nuomonė, o nuomonei tiesos kriterijus negali būti taikomas. Kartu šiuo teiginiu viešosios informacijos rengėjas kelia viešąjį interesą atitinkantį klausimą apie viešąjį asmenį bei jo gaunamas pajamas. Nagrinėjamame teiginyje atsispindi tik subjektyvus jį pareiškusio asmens požiūris, o ne fakto konstatavimas.

Teiginyje „Abonento sąrašė kandidatavimas į Vilniaus savivaldybę, G. Kėvišas konstatavo <...>“ yra paskelbtas visuotinai žinomas faktas, kad pareiškėjas kandidatavo (ir buvo išrinktas) Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimuose Liberalų ir centro sąjungos sąrašė. Sąvoką „Abonentas“ ir jos sąsajas su Liberalų ir centro sąjungos pirmininko Artūro Zuoko asmeniu viešai skelbė Lietuvos Respublikos Seimas savo 2005 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. X-437, kuriuo patvirtino Seimo laikinosios tyrimo komisijos 2005 metų balandžio–gegužės mėnesiais visuomenės informavimo priemonėse paskelbtiems faktams apie galimą korupciją Vilniaus miesto savivaldybėje ištirti išvadas. Todėl tikrų įvykių pagrindu paskelbti faktai niekaip negali žeminti pareiškėjo garbės ir orumo.

Teiginyje „Priskaičiuojame. 25 milijonai. O išleista daugiau nei 30 milijonų. Kažkuris Seimo narys praeidamas šnipšteli: „Štai ir suradai pinigų direktoriaus namui...“ Pastaroji

citata, pareiškėjo namo statybos finansavimo šaltinius siejanti su jo vadovaujamo teatro rekonstrukcijos lėšų panaudojimu, laikytina subjektyvia nuomone, išvada iš turimų duomenų, jų asmeniniu vertinimu. Kadangi nuomonei tiesos kriterijus nėra taikomas, todėl tam tikrais faktais sąžiningai paremtos nuomonės, netgi ir klaidingos, pareiškimas nepripažįstamas asmens garbės ir orumo pažeminimu. Tai, kad nagrinėjame teiginyje pareikšta nuomonė yra sąžininga, rodo faktas, jog Generalinėje prokuratūroje, gavus piliečių pranešimą, kad Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre galimai nepagrįstai ir piktnaudžiaujant naudojamos teatro rekonstrukcijai skirtos biudžeto lėšos – 36 mln. 600 tūkst. litų, iš kurių 20 mln. litų gauta per programą „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“, 2009 m. sausio 13 d. pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00004-09 pagal nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 184 straipsnio 2 dalyje dėl galimo didelės vertės svetimo turto iššvaistymo. Šią faktinę aplinkybę patvirtina Generalinės prokuratūros 2009-03-05 raštas Nr. 17.2-4147 žurnalistų etikos inspektoriui.

Teiginyje „Gal G. Kėvišas gyvena dvigubą gyvenimą?“ klausiamąja forma yra reiškiamas viešosios informacijos rengėju nuomonė. Nagrinėjame teiginyje atsispindi subjektyvus vertinimas, kurio įrodymų priemonėmis patikrinti negalima.

Ginčo objektu esančiame teiginyje „Net buvo tokia agentūrėlė, per kurią ilgą laiką buvo prasukami lietuviams už užsieniogastroles mokami pinigai. 10 ar daugiau proc. likdavo tai agentūrelei“ pareiškėjas tiesiogiai nėra paminėtas. Todėl nelaikytina, kad šis teiginys yra apie pareiškėją ir žemina jo garbę ir orumą.

Ginčo objektu esančiame teiginyje „<...> FNTT ėmėsi tyrimo, tačiau staiga metė. Mūsų žiniomis, politiškai paspausta <...>“ pareiškėjas nėra minimas, todėl jame paskleista informacija pareiškėjo garbės ir orumo požiūriu nevertintina.

Ginčo teiginys „<...> G. Kėvišo, vieno iš šios ydingos sistemos architektų <...>“ yra kritiška, metaforiškai išreiškta viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas.

Ginčo teiginyje „Paskutinei instancijai“ yra žinoma, kada ir kas specialiosiose tarnybose apsaugojo mūsų herojų nuo nemalonumų per valdiškus namus. Jam palankūs pareigūnai tebedirba FNTT, o štai „advokatas“ iš Specialiųjų tyrimų tarnybos jau neteko darbo. Dar yra ir politinių rėmėjų, kurie gali pamėginti užglaistyti reikalą aukščiausiu lygiu“ nėra kalbama apie neteisėtą, nepriimtą ar netoleruotą pareiškėjo elgesį ar veiksmus, kurie neleistini teisės ir moralės normų požiūriu. Todėl nelaikytina, kad paskleisti duomenys yra apie pareiškėją ar kad žemina jo garbę ir orumą.

Nenustačius pareiškėjo garbės ir orumo gynimui būtinos faktų visumos, jo skundas dalyje dėl publikacijoje „Opera ne už tris skatikus“ („Lietuvos žinios“, 2009-01-05, Nr. 2/12229) paskelbtos informacijos netenkinamas.

III. Dėl televizijos laidoje „Paskutinė instancija“ (LNK, 2009-01-05) paskelbtos informacijos vertinimo.

UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinės direktorės Zitos Sarakienės pateikti paaiškinimai laikytini iš esmės pagrįstais.

Ginčo objektu esančiame teiginyje „<...> bankai skolina šiam žmogui daugiau negu jis gali atiduoti. Jis važinėja pačiais prabangiausiais automobiliais ir visai netrukus ketina apsigyventi pačiame brangiausiame sostinės rajone“, kaip nurodė UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinė direktorė, yra skelbiama informacija apie pareiškėjo turtinę padėtį, kurią atskleidžia jo, kaip viešojo asmens, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nario, turto ir pajamų deklaracijų duomenys. Tokia apimtimi skelbiama informacija neigiamos prasmės neturi, pareiškėjo nekompromituoja, nekalba apie jokių teisės ir moralės prasme nepriimtinius pareiškėjo veiksmus, todėl pareiškėjo garbės ir orumo nežemina.

Teiginyje „<...> pagrindžio milijonierius, tik jau pradėjęs išlaidauti“ yra reiškiamas subjektyvi viešosios informacijos rengėjo nuomonė, vertinimas, kuriam tiesos kriterijus netaikomas. Teisė skleisti informaciją visuomenės informavimo priemonėse apima ir teisę vartoti tam tikras lingvistines bei literatūrines raiškos priemones, kuriomis pateikiama

informacija paryškina, abstrahuojama ar koncentruotai reziumuojama. Nagrinėjama atveju nuomonė pareikšta apie viešąjį asmenį, todėl nelaikytina, kad buvo peržengtos teisės skleisti informaciją ribos.

Ginčo objektu esančio teiginio „Statytojas, mūsų žiniomis, yra mus dominantis ponas, ponas Kėvišas, su kurio pinigine jau senokai vyksta stebuklai“ dalis „Statytojas, mūsų žiniomis, yra mus dominantis ponas, ponas Kėvišas“ yra pareiškėjo turto ir pajamų deklaracijos duomenų pagrindu paskelbtas faktas. Likusi nagrinėjamo teiginio dalis „<...> su kurio pinigine jau senokai vyksta stebuklai“ yra viešosios informacijos rengėjo subjektyvi nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas. Todėl nėra pagrindo pripažinti nagrinėjamo teiginiu buvus pažemintą pareiškėjo garbę ir orumą.

Ginčo teiginys „Be baigiamo statyti rūmelio už šios tvoros, ponas garsėja potraukiu brangiems automobiliams. Mūsų žiniomis, jo garažuose buvo vietos ir „Porsche“, ir šiam prabangiam džipui už maždaug 200 tūkstančių, dar buvo „Jaguaras“ jokių pareiškėją diskredituojančių, jo elgesio nepriimtina rodančių ar kitokiu neigiamu aspektu jį vaizduojančių duomenų neskelbia, todėl negalima pripažinti, kad žemina jo garbę ir orumą.

Ginčo teiginys „Pirma versija – netvarka valdiškoje kasoje <...> antra versija – savų artistų skurdinimas ir dalybos su atvykėliais <...> trečia versija – statybos“, atsižvelgiant į transliuotojo vadovės paaiškinimus, laikytinas viešosios informacijos rengėjo nuomone. Teiginyje skelbiami ne faktai ar konstatuojamojo pobūdžio duomenys, kurių teisingumą galima užtikrinti patikrinimo bei įrodymų priemonėmis, o vertinamojo pobūdžio informacija, t. y. subjektyvus asmens požiūris, kuriam tiesos ir tikslumo kriterijus netaikomas. Atsižvelgiant į skundžiamoje televizijos laidoje pateiktą problemos analizę, laikytina, kad nuomonė išreikšta sąžiningai.

Iš ginčo teiginio „<...> baikime tos pono Kėvišo statybvietsės, dėl kurios liko stovėti neteisėta Laurų tvora apžiūrą. Mes žinome, kad jo turtai kažkur čia, apsupti neteisėtai atitverto valstybinės reikšmės miško“ nėra aišku, jog pareiškėjas atliko neteisėtus veiksmus ir nusizengdamas teisės normų reikalavimams statė užtvaras aplink statinius, žemės, miško ar kitokius plotus. Minėta užtvara laidoje įvardinta Laurų bendrijos tvora, todėl tokia forma ir apimtimi paskelbtas nagrinėjamas teiginys pareiškėjo garbės ir orumo nežemina.

Ginčo objektu esantis teiginys „<...> esą pinigai tokiam turtui buvo uždirbti perpardavinėjant Lietuvos arba su Lietuvos artistais daugiausia už Lietuvos valstybės pinigus muzikavusius pasaulinio garso menininkus“, atsižvelgiant į transliuotojo vadovės pateiktus paaiškinimus, laikytinas nuomone, kuri paremta faktais. Šiai nuomonei susidaryti pagrindą taip pat sudaro laidoje išsakyti profesoriaus Sauliaus Sondeckio teiginiai bei sutartys, kurių viena iš šalių yra pareiškėjas ir kuriomis disponuoja skundžiamos laidos kūrėjai. Todėl nėra pagrindo pripažinti, jog viešosios informacijos rengėjas nagrinėjamu teiginiu pažemino pareiškėjo garbę ir orumą.

Ginčo objektu esantis teiginys „<...> o tada vilko dalis atitenka asmeniškai pono Kėvišo ir kitų į jį panašių <...>“ yra literatūrinės išraiškos priemonėmis pareikšta nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas. Žurnalistų teisė reikšti savo nuomonę apima ir tam tikro laipsnio faktų perdėjimą (hiperbolizavimą). Be to, šio teiginio vertinimui svarbi ir teiginio pabaiga „<...> pakviestiems iš matymo pažįstamiems užsieniečiams“. Iš jos matyti, kad nagrinėjamame teiginyje neatskleista neteisėta pareiškėjo veiklos prigimtis, todėl tokia apimtimi pareikšta viešosios informacijos rengėjo nuomonė nepažeidžia teisės reikšti nuomonę ribų.

Teiginys „<...> iš pradžių Lietuvos artistų uždarbiai sumažinami žemiau skurdo ribos“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė, turinti faktinį pagrindą. Tokią viešosios informacijos rengėjo nuomonę pagrindžia ir vaizdžiai iliustruoja profesoriaus Sauliaus Sondeckio laidoje pateikta medžiaga (Valstybės kontrolės aktas) bei Klaipėdos muzikinio teatro vadovės Audronės Žigaitytės-Nekrošienės liudijimas.

Teiginyje „Atvykėliai pasirenkami ne konkurse, o per asmenines pažintis. Uždarbiai išpučiami iki mistiškų 240 tūkstančių, 500 tūkstančių litų už valandos pasirodymą. Gavėjas

pasirašo už gautus pinigus, o tas, kuris parūpino tokį honorarą, gauna jo dalį“ yra skelbiama faktinio pobūdžio informacija, tai yra žinia. Nagrinėjamame teiginyje atskleidžiamos užsienio artistų koncertų, spektaklių organizavimo veiklos ypatybės. Tuo tarpu aplinkybės, jog užsiima privataus koncertų, spektaklių organizatoriaus, vadybininko, agento (impresarijo) veikla, pareiškėjas neneigia. Todėl pagal savo turinį nagrinėjamame teiginyje paskelbta žinia nežemina pareiškėjo garbės ir orumo.

Teiginys „O daug yra žmonių, su kuriais va taip susidorota? Pakankamai“ yra klausiamąja forma perkeltine prasme išreikšta viešosios informacijos rengėjo nuomonė, kuriai tiesos kriterijus netaikomas. Nagrinėjamo teiginio dalis – atsakymas į klausimą – „Pakankamai“ yra laidoje kalbėjusio dirigento Vytauto Lukočiaus žodžiai, kuriais paremta žurnalistės išreikšta nuomonė. Teisė reikšti nuomonę yra viena iš pagrindinių žmogaus teisių. Todėl atsižvelgiant į toliau laidoje dirigento V. Lukočiaus pateiktus paaiškinimus, iš kurių aiškiai matyti perkeltinė pareikštos nuomonės prasmė (artistui reikia rinktis: susitaikyti su esama sunkia ekonomine padėtimi ar emigruoti), nėra pagrindo pripažinti, kad buvo piktnaudžiauta nuomonės reiškimo teise.

Teiginys „Tuose ponios Irenos segtuvuose, mūsų galva, baudžiamosios bylos medžiaga“ yra faktinį pagrindą turinti viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Šią nuomonę pagrindžia laidoje kalbėjusios Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro buvusios kasininkės Irenos Streckienės pateikti faktai ir dokumentai.

Teiginyje „<...> gal kad nereikėtų keisti labai patogios sistemos. Juk mokesčių inspekcija nestovi teatre per kiekvieną spektaklį ir bilietų neskaičiuoja“ yra reiškiamas viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Nuomonei, skirtingai nei žiniai, tiesos kriterijus netaikomas.

Teiginyje „Ir kitus žmones, kurie galėjo tapti liudininkais, metė iš darbo“ faktinio pobūdžio informacija yra tai, kad pareiškėjo iniciatyva jo vadovaujamoje įstaigoje buvo nutraukiami darbo santykiai su kai kuriais konkrečiai neįvardintais darbuotojais. Jų atleidimo priežastis tiksliai nenurodyta, suformuluojant tai kaip prielaidą „galėjo tapti liudininkais“. Tai yra vertinamojo, o ne konstatuojamojo pobūdžio duomenys, todėl galimų atleidimo iš darbo priežasčių apibūdinimas laikytinas subjektyviu pagrindinio fakto įvertinimu. Atkreiptinas dėmesys, kad viešasis asmuo turi pakęsti ir toleruoti apie jį skelbiamą, nors ir ne visiškai tikslią, informaciją ar nuomonę, kurią privatus asmuo galėtų vertinti kaip garbės ir orumo pažeidimą. Atsižvelgiant į pareiškėjo, kaip viešojo asmens statusą, ir į tai, kad su viešuoju asmeniu susiję duomenys gali būti labiau interpretuojami, o jis pats labiau kritikuojamas, darytina išvada, jog esant dviejų teisių kolizijai, pirmenybė teiktina teisei skleisti informaciją ir reikšti nuomonę, o ne teisei į viešojo asmens garbės ir orumo gynimą.

Teiginyje „Ten jie pinigus dalindavosi, būdavo rojus kampelis“ yra pareikšta laidoje kalbėjusios buvusios Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro žiūrovų salės kontrolierės Aldonos Žiupsnienės nuomonė. Teisė reikšti nuomonę yra viena iš pagrindinių žmogaus teisių. Atsižvelgiant į nuomonės pareiškimo būdą ir formą, darytina išvada, kad teise į nuomonės reiškimą piktnaudžiauta nebuvo.

Ginčo teiginyje „Šią poniją išvijo iš teatro, apkaltinę žmogžudyste“ yra paskelbta žinia apie laidoje kalbėjusios A. Žiupsnienės darbo santykių Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatre pasibaigimo aplinkybes. Nagrinėjamame teiginyje pareiškėjas neminimas, iš teiginio turinio nėra aišku, kad veiksmus A. Žiupsnienės atžvilgiu atliko pareiškėjas. Todėl nėra pagrindo pripažinti, jog nagrinėjamu teiginiu buvo pažeminta pareiškėjo garbė ir orumas.

Teiginys „<...> matai, Rūta, ir suradai pinigų direktoriaus namui Lauruose <...>“ yra laidos rengėjų pacituota vieno iš laidoje kalbėjusių Seimo narių nuomonė. Po šio teiginio iš karto sekusi laidos vedėjos replika „Na neteigsime taip skaudžiai. Tegul aiškinasi auditoriai, teisėsauga“ rodo, kad nagrinėjamas ginčo teiginys nelaikytinas savarankiška ar nesąžininga viešosios informacijos rengėjo išvada. Aplinkybę apie nagrinėjamame teiginyje pareikštos nuomonės sąžiningumą rodo faktas, jog Generalinėje prokuratūroje, gavus piliečių pranešimą, kad Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre galimai nepagrįstai ir piktnaudžiaujant

naudojamos teatro rekonstrukcijai skirtos biudžeto lėšos, buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl galimo didelės vertės svetimo turto iššvaistymo. Kaip jau minėta, šią faktinę aplinkybę patvirtina Generalinės prokuratūros 2009-03-05 raštas Nr. 17.2-4147.

Teiginys „Pinigai buvo gauti uždariais keliais, uždariais keliais ir išnaudota <...>“ yra laidoje kalbėjusio Seimo nario K. Uokos nuomonė, kadangi yra paskleisti vertinamojo pobūdžio duomenys, kurie negali būti patikrinti tiesos požiūriu.

Teiginys „<...> surinkti net ne faktai – įkalčiai. Ponas Kėvišas turi stogą, jį gynė AMB, o dabar už jo – Abonentas. Susidorojama su tais, kurie mėgina priešintis“, atsižvelgiant į transliuotojo vadovės Z. Sarakienės pateiktus paaiškinimus, laikytinas viešosios informacijos rengėjo nuomone, turinčia faktinį pagrindą. Šiame teiginyje nekalbama apie konkrečius pareiškėjo veiksmus, kurie galėtų būti vertinami jo garbės ir orumo gynimo požiūriu. Todėl laikytina, kad nagrinėjamame teiginyje pareiškėjo garbė ir orumas pažeminti nebuvo.

Nenustačius pareiškėjo garbės ir orumo gynimui būtinos faktų visumos, jo skundas dalyje dėl televizijos laidoje „Paskutinė instancija“ (LNK, 2009-01-05) paskelbtos informacijos netenkinamas.

IV. Dėl publikacijoje „G. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė“, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) paskelbtos informacijos vertinimo.

Leidinio „Balsas.lt Savaitė“ vyriausiojo redaktoriaus Arūno Brazausko paaiškinimai laikytini iš esmės pagrįstais.

Teiginys „Savo pavaldiniams G. Kėvišas, liberalas, Abonentas Nr. 4 <...> yra sakęs: „Jūs esate molis, iš kurio aš darau pinigus!“, atsižvelgiant į savaitraščio „Balsas.lt Savaitė“ vyriausiojo redaktoriaus A. Brazausko paaiškinimus, laikytinas viešosios informacijos rengėjo nuomone. Visuotinai žinomas faktas, kad pareiškėjas kandidatavo (ir buvo išrinktas) 2007 m. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimuose Liberalų ir centro sąjungos, kuriai vadovauja A. Zuokas, sąrašė. Pareiškėjo numeris sąrašė – 4 (ketvirtas). Apie A. Zuoko sąsajas su „Abonento“ sąvoka yra kalbama Seimo 2005 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. X-437 patvirtintose Seimo laikinosios tyrimo komisijos 2005 metų balandžio–gegužės mėnesiais visuomenės informavimo priemonėse paskelbtiems faktams apie galimą korupciją Vilniaus miesto savivaldybėje ištirti išvadose. Pažymėtina, kad žiniasklaidos priemonės turi tam tikrą interpretavimo laisvę. Tai reiškia, kad jos perteikiama informacija gali būti nevisiškai tiksli dėl to, kad vartojamos literatūrinės išraiškos priemonės, siekiant tam tikrus aspektus paryškinti ar sustiprinti įspūdį skaitytojui. Atkreiptinas dėmesys, kad nuomonė nagrinėjama atveju yra reiškia apie viešąjį asmenį, su kuriuo susiję duomenys gali būti labiau interpretuojami. Nagrinėjamame teiginyje pareiškėjui priskiriamos citatos autentiškumą, kaip nurodė vyriausiasis redaktorius A. Brazauskas, gali patvirtinti raštiški Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro darbuotojų liudijimai. Todėl nėra pagrindo pripažinti, kad nagrinėjama teiginiu buvo pažeminta pareiškėjo garbė ir orumas.

Teiginys „G. Kėvišas atitiko kriterijus. Kad Nacionalinio operos ir baleto teatro vadovas turi daugiau pinigų nei oficialiai uždirba, buvo kalbama dar iki namo Lauruose statybų“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Ši informacija perteikiama tokiu būdu, kad jos teisingumas susiejamas tik su šią informaciją paskleidusio asmens subjektyviu faktų ar duomenų vertinimu bei supratimu, todėl atitinka nuomonės, o ne žinios sampratą.

Teiginys „Dar pratrūkdavo jo aistra brangiems automobiliams ir nekilnojamajam turtui gamtos prieglobstyje. Tik šiukštu – automobilių „Porsche“, „Jaguar“, prabangaus džipo vairą sukiojo, baudas už greičio viršijimą mokėjo, bet nuosavybės nepripažino. Juk oficiali alga – ubagiška“ atsižvelgiant į vyriausiojo redaktoriaus paaiškinimus, yra faktinį pagrindą turinti viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Faktinio pobūdžio informacija nagrinėjamame teiginyje yra ta, kad pareiškėjas vairuodamas automobilį ne kartą viršijo greitį ir dėl to turėjo mokėti baudas. Skelbiant nagrinėjamą teiginį, remtasi Vidaus reikalų ministerijos duomenų bazės informacija apie pareiškėjo padarytus Kelių eismo taisyklių pažeidimus.

Teiginys „Ir staiga nesusiturėjo. G. Kėvišas oficialiai, popieriuje, yra skurdžius“ yra subjektyvi viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Teiginyje išreikštas subjektyvus jį

pareiškusio asmens požiūris, pagrįstas pareiškėjo turto ir pajamų deklaracijų, pateiktų Vyriausiajai rinkimų komisijai, duomenimis. Nagrinėjamame teiginyje pareikšta viešosios informacijos rengėjo nuomonė pareiškėjo garbės ir orumo nežemina.

Teiginyje „Namas Lauruose ėmė sparčiai kilti per pastaruosius pusantrų metų. Kaip tik tuo metu, kai Gedimino Kirkilo Vyriausybė užpylė Lietuvos nacionalinį operos ir baleto teatrą pinigais“ nėra informacijos apie pareiškėjo padarytą teisės, moralės ar paprotinių normų pažeidimą, negarbingą poelgį, nesąžiningą veiklą, todėl jo garbė ir orumas nagrinėjamu teiginiu pažeisti nebuvo.

Teiginio „G. Kėvišas pasirašė sutartį neišsiaiškinęs ir neįrodęs, kad remonto reikia, kokio jo reikia ir kiek tai kainuoja“ dalyje „G. Kėvišas pasirašė sutartį <...>“ paskelbta informacija yra žinia, kuria pažymima apie pareiškėjo pasirašytą sutartį, o kitoje dalyje „<...> neišsiaiškinęs ir neįrodęs, kad remonto reikia, kokio jo reikia ir kiek tai kainuoja“ vertintina kaip viešosios informacijos rengėjo nuomonė, pagrįsta Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro rekonstrukcijos darbų dokumentų analize. Tokiam viešosios informacijos rengėjo vertinimui įtakos turėjo Seimo nario K. Uokos suteikta informacija, kad rekonstrukcijos pagrįstumui įvertinti nebuvo sudaryta valstybinė komisija. Todėl darytina išvada, kad nagrinėjamame teiginyje viešosios informacijos rengėjas nuomonę reiškė sąžiningai, nuomonės reiškimo teise nepiktnaudžiavo.

Teiginyje „<...> tų jonaviečių gausa (jie ir projektavo, ir darbus vykdė) kelia daug minčių apie galimą „otkato“ organizavimo schemą“ pareiškėjas neminimas, nėra konstatuota, kad neteisėtus veiksmus, nesąžiningą ar negarbingą veiklą vykdė pareiškėjas. Todėl nėra pagrindo teigti, kad nagrinėjamu teiginiu buvo pažeminta jo garbė ir orumas.

Teiginys „Skaičiuojame atliktų darbų kainas. 21 milijonas litų. Su pridėtinės vertės mokesčiu – 25 milijonai. Tai kur dar maždaug 9 milijonai, kurie jau išleisti?“, kuris pagal paskleistų duomenų faktinį pobūdį yra žinia, turi būti vertintinas kartu su teiginiu „Vienas iš tikrintojų komandos mesteli versiją: „Štai ir radai pinigų direktoriaus namui“. Pastaroji citata, pareiškėjo namo statybos finansavimo šaltinius siejanti su jo vadovaujamo teatro rekonstrukcijos lėšų panaudojimu, laikytina subjektyvia nuomone, išvada iš turimų duomenų, jų asmeniniu vertinimu. Kadangi nuomonei tiesos kriterijus nėra taikomas, todėl tam tikrais faktais sąžiningai paremtos, netgi ir klaidingos, nuomonės pareiškimas nepripažįstamas asmens garbės ir orumo pažeminimu. Tai, kad nagrinėjamame teiginyje pareikšta nuomonė yra sąžininga, rodo faktas, jog Generalinėje prokuratūroje, gavus piliečių pranešimą, kad Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre galimai nepagrįstai ir piktnaudžiaujant naudojamos teatro rekonstrukcijai skirtos biudžeto lėšos – 36 mln. 600 tūkst. litų, iš kurių 20 mln. litų gauta per programą „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“, 2009 m. sausio 13 d. pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00004-09 pagal nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 184 straipsnio 2 dalyje dėl galimo didelės vertės svetimo turto iššvaistymo. Šią faktinę aplinkybę patvirtina Generalinės prokuratūros 2009-03-05 raštas Nr. 17.2-4147.

Ginčo teiginyje „G. Kėvišo išlaidavimui pinigai buvo skirti slapta. „Jie maudėsi pinigų jūroje“, – teškia Seimo narys“ yra skelbiama vertinamojo pobūdžio informacija, t. y. nuomonė, kuriai tiesos ir tikslumo kriterijus negali būti taikomas. Pagal nuomonės reiškimo būdą ir formą teise reikšti nuomonę piktnaudžiauta nebuvo.

Teiginyje „Egzistuoja ir įprasta pinigų plovimo schema, kaip spėjama, atsivežta iš Italijos po stažuotės prastos reputacijos impresarijaus Valentino Proczynskio, Pono 150 procentų, kontoroje“ pareiškėjas nėra minimas, jame neteigiama, kad pareiškėjas plovė pinigus, be to, šiems veiksams nagrinėjamame teiginyje nesuteikta ta reikšmė, kaip pinigų plovimas suprantamas juridškai. Dėl šių priežasčių nėra pagrindo pripažinti, kad nagrinėjamame teiginyje buvo pažeista pareiškėjo garbė ir orumas.

Ginčo objektu esantis teiginys „Neteisėtumą geriausia paslėpti po dvigubais kontraktais“ yra viešosios informacijos rengėjo nuomonė. Tai yra viešosios informacijos rengėjo subjektyvus situacijos vertinimas, požiūris, mintys, kurių patikrinti įrodymų

priemonėmis negalima. Todėl darytina išvada, kad nagrinėjamu teiginiu pareiškėjo garbė ir orumas pažeisti nebuvo.

Teiginyje „Tuo metu G. Kėvišas paties AMB ir Abonento rūpesčiu buvo paskirtas vadovauti LNOBT, ir teatrą ištiko tas pats likimas kaip ir Filharmoniją. Pirmiausia iš teatro buvo išvytas pasaulinio garso dirigento Vladimiro Fedosejevo mokinys Liutauras Balčiūnas. Vėliau repertuare neliko vietos Irenai Milkevičiūtei“ faktinio pobūdžio informacija yra tik tai, kad pareiškėjas vadovauja Lietuvos nacionaliniam operos ir baleto teatrui ir tai, kad Liutauras Balčiūnas yra Vladimiro Fedosejevo mokinys, visa kita nagrinėjamame teiginyje pateikta neigiamo turinio interpretacija vertintina kaip pareiškėjui nepalanki nuomonė, adekvati susidariusiai padėčiai. Kaip minėta, viešasis asmuo turi nuosaikiau vertinti kritiškos jam nuomonės reiškimą, nes su juo susiję duomenys žiniasklaidos priemonėse gali būti labiau interpretuojami.

Ginčo teiginyje „Gundomi kiti – su nelietuviškomis pavardėmis. Atvažiuoja, pasirašo astronominių honorarą ir išvažiuoja. O agento dalis investuojama į nekilnojamąjį turtą Lietuvoje ir užsienyje“ nėra duomenų, kad pareiškėjas būtų atlikęs teisės ar moralės požiūriu neleistinus veiksmus. Nagrinėjamame teiginyje nėra pareiškėją diskredituojančios ar jo elgesio nepriimtinumą rodančios informacijos, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad buvo pažeminta jo garbė ir orumas.

Nenustačius pareiškėjo garbės ir orumo gynimui būtinos faktų visumos, jo skundas dalyje dėl publikacijoje „G. Kėvišo solo be orkestro“ („Balsas.lt Savaitė“, 2009 m. sausio 12–18 d., Nr. 2/8) paskelbtos informacijos netenkinamas.

Remdamasis aukščiau išdėstytais motyvais, žurnalistų etikos inspektorius
n u s p r e n d ė:

1. Įspėti viešosios informacijos rengėją UAB „Lietuvos žinios“ dėl publikacijoje „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) padaryto Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 2 dalies pažeidimo.

2. Pareikalauti, kad viešosios informacijos rengėjas UAB „Lietuvos žinios“ nustatyta tvarka paneigtų publikacijoje „Gyvenimas už tvoros: būdai susiveikti namą“ („Lietuvos žinios“, 2008-11-25, Nr. 267/12199) paskelbtą tikrovės neatitinkančią informaciją, žeminančią pareiškėjo garbę ir orumą.

3. Išsiųsti sprendimo kopiją pareiškėjui G. Kėvišui, UAB „Lietuvos žinios“ generaliniam direktoriui-vyriausiajam redaktoriui V. Vasiliauskui, savaitraščio „Balsas.lt Savaitė“ vyriausiajam redaktoriui A. Brazauskui, UAB „Balsas.lt“ direktoriui M. Rutkauskui ir UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ generalinei direktorei Z. Sarakienei.

4. Viešai paskelbti sprendimą „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, Žurnalistų etikos inspektoriatu tarnybos interneto tinklalapyje.

Žurnalistų etikos inspektoriatu sprendimai gali būti skundžiami teismui per 30 dienų nuo jų paskelbimo dienos.

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

ROMAS GUDAITIS
